

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

ENTI RREGULLATOR I ENERGJISË

BORDI

VENDIM

Nr. 194, datë 03.12.2019

MBI

**OPINIONIN E ERE-S PËR KËRKESËN E OST SH.A. PËR DHËNIEN NË PËRDORIM
TË NJË PJESE TË INFRASTRUKTURËS SË FIBRËS OPTIKE.**

Në mbështetje të nenit 16, nenit 55, pika 4 të Ligjit nr. 43/2015 “Për Sektorin e Energjisë Elektrike” i ndryshuar; nenit 15 të “Rregullave për Organizimin, Funkcionimin dhe Procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin nr. 96, datë 17.06.2016, Bordi i ERE-s në mbledhjen e tij të datës 03.12.2019, mbasi shqyrtoi informacionin nr. 113/2 prot, date 26.11.2019 si dhe informacionin shtesë nr. 113/2-1 prot date 03.12.2019 të përgatitur nga Drejtoritë e ERE-s, në lidhje me kërkesën e OST sh.a., “Mbi dhenien ne perdorim nga OST sh.a. te nje pjese te infrastrukturës së fibrës optike paleve te treta”,

Konstatoi që:

- Me shkresen nr. 5005 Prot., date 24.07.2019, lidhur me perdorimin e infrastruktures se fibres optike OST sh.a., parashtron kerkesen e saj per dhenien e opinionit te ERE-s per kete qellim.
- Bazuar ne nenin 55 pika 4 te ligjit 43/2015 "Per Sektorin e Energjise Elektrike" i ndryshuar, Operatori i Sistemit të Transmetimit instalon dhe përpunon të gjitha llojet e informacionit, komunikimeve dhe sistemeve, duke përfshirë gjithashtu edhe sistemin wireless të nevojshëm për sistemin e transmetimit. Në varësi të mundësive, një pjesë e infrastrukturës së fibrës optike dhe/ose kapaciteteve të rrjetit të komunikimit të shpejtësive të larta mund të jepen në përdorim pa dëmtuar dhe rrezikuar veprimtaritë dhe rrjetet e tjera brenda kuadrit të legjislacionit përkatës, në përputhje me opinionin e ERE-s.
- Ne frymen e Strategjise Ndersektoriale “Akhenda Dixhitale e Shqiperise 2015-2020” miratuar me ane te VKM-se nr. 284 dt. 01.04.2015 te Qeverise ku nder objektivat nder te tjera jane dhe Krijimi i kushteve te favoreshme per realizimin e Infrastrukturave te pershtateshme per te garantuar nivele te larta sigurie per rrjetet e informimit si dhe per te integruar dhe informatizuar sherbimet e administrates publike dhe sektorit privat.
- Sistemi i transmetimit te energjise elektrike ka nder asetet e tij fibren optike (OPGW) e cila eshte shtrire ne nje pjese te madhe të sistemit të transmetimit në territorin e

Republikës së Shqipërisë. Fibra optike instalohet ne sistemin e transmetimit per dy qellime kryesore:

- Te realizoje mbrojtjen e rrjetit te transmetimit te energjise elektrike nga shkarkesat atmosferike.
 - Te realizoje transmetimin dhe komunikimin e sigurte te OST sh.a., brenda sistemit te vet te trasmetimit, por dhe me OST fqinje dhe me gjere me rrjetin european te transmetimit te energjise elektrike nepermjet fibres optike OPGW te instaluar ne linjat e interkoneksionit.
- OST në kuadër të kësaj korrespondence deklaroi se:
 - Përdorimi komercial apo dhënia në përdorim e këtyre kapaciteteve mund te realizohet totalisht e ndare duke garantuar sipas standarteve me te mira nderkombetare rrjetin e transmetimit te te dhenave per nevoja te rrjetit energjistik. Persa i perket sigurise dhe qendrueshmerise se sistemit energjistik ndarja e ketyre kapaciteteve eshte e mundur ne menyre te qarte, e ndare fizikisht, duke mos cenuar apo te perbeje risk per sistemin energjetik.
 - Investimet e realizuara ne rrjetin e transmetimit jane kryer ne perputhje te plote me kerkesat teknike dhe ligjore ne fuqi ne momentin e kryerjes se tyre, si politika 6 e ENTSO_E “Operational Handbook” si dhe me planet e zhvillimit te OST sh.a. te miratuara nga organet drejtuese te shoqerise dhe ERE.
 - OST sh.a. eshte antare me te drejta te plota e Organizates Europiane te Operatoreve te Sistemit te Transmetimit te Europes ENTSO–E dhe ne keto rrethana siguria e operimit te sistemit elektroenergjitik shqiptar duhet te marre ne konsiderate te gjitha detyrimet qe percakton kjo e fundit perfshire dhe rregulloret dhe Guidat e Operimit. Verehet se marrja e mendimit paraprak nga ana e ENTSO-E nuk rrezulton si detyrim me cfare konstatohet ne guidat e operimit te kesaj te fundit. Gjithsesi rekomandohet konsultimi apo informimi i ENTSO-E nga ana e OST pergjate zhvillimit te ketij aktiviteti.
 - Perdorimi i kapaciteteve te lira eshte qellim dytesor i OST sh.a. por perdorimi i tyre do te sjelle rritjen e te ardhurave te kompanise si dhe reduktimin e kostove operacionale
 - Studimi i fizibilitetit tekniko – financiar lidhur me kete aktivitet eshte duke u ndjekur nga Banka Boterore (WB), si dhe ky studim pritet te perfundoje ne gjashte mujorin e pare te vitit 2020.
 - ERE vlereson se studimi i fisibilitetit do te jepte nje pamje me te qarte te situates dhe gjendjes aktuale te infrastruktures se fibres optike do te identifikonte qarte nevojat per nderhyrje ne kete infrastrukture, kostot qe kerkohen per kete investim. Ky studim do te percaktonte edhe mundesite per mundesine dhe leverdishmerine e ketij projekti.
 - OST do te nise fillimisht kete aktivitet, pa asnje kosto shtese, por cdo fitim qe do te vije prej tij do te shebeje per te perballuar kosto dhe investime shtese me qellim zgjerimin e kesaj veprimtarie.

- Ne vijim te komunikimit, me shkresen nr. 5005/3 prot. date 30.10.2019 OST sh.a. paraqet ben me dije se projekti do te jete i ndare ne 3 faza, ne fazen e pare do te realizohen veprimtarite te cilat nuk do te kene kosto shtese, ndersa veprimtarite ne fazen e 2 dhe te 3 te cilat kerkojne kosto shtese do te nisin vetem pasi te kete perfunduar studimi i fizibilitetit, ne vitin 2020. Ne menyre specifike OST ne kete shkrese shprehet si vijon, citojme;” *pjesa e ketij propozimi qe lidhet me zhviliime te aktiviteteve shtese perfshire dhe infrastrukturen (ii, pika 2 dhe 3), do te nisi vetem pasi te kete perfunduar studimi i fizibilitetit nga WBIF, i cili nese do te paraqese interes, do te mbështetet dhe financohet nga EIB, ne perputhje edhe me objektivat e parashikuara ne Strategjine Ndersektoriale "Akhenda Dixhitale e Shqiperise 2015-2020", miratuar me Vendim te Keshillit te Ministrave nr.284 date 01.04.2015.”*

- Nga analiza e Draft – Plan Biznesit mbi perdorimin e infrastruktures se fibres optike te OST sh.a verehet se te ardhurat nga aktiviteti do te jene ne vleren rreth 203,460,000 leke, kosto e investimit eshte ne vleren rreth 327,360,000 leke me nje norme interesi 4% dhe nje afat shlyerje 6 vjecar
- Plani i biznesit te hartuar nuk percakton realizimin e biznesit apo te projektit me faza si me siper por vlereson se projekti ka nje kosto fillestare per tu realizuar.
- Ne dokumentacionin e paraqitur nuk jepet informacion se cilat jane sherbimet te cilat do te jepen ne fazen e pare te projektit pra ato pa kosto shtese, dhe cilat jane sherbimet te cilat do te realizohen ne fazat e tjera 2 dhe 3 me kosto shtese, si te tille ne vijim lind nevoja e dergimt ne ERE të planit te biznesit perfundimatar.
- OST ka pergjegjesine per te mbajtur llogari financiare te vecanta nga veprimtaria e transmetimit dhe nga veprimtaria per dhenien ne perdorim te infrastruktures se fibres optike me qellim shmangien e nder subvencionimit midis kategorive si dhe moscenimit te konkurences, fakt i cili eshte tejet i rendesishem. Vleresojme se shmangia e nder subvencionimit me qellim mos cenimin e konkurences eshte vetem nje element, por shmangia e nder subvencionimi duhet te marre ne konsiderate dhe mos shtimin e kostove per konsumatorin e energjise elektrike nepermjet rendimit te kostove te tarifes se sherbimit te Transmetimit.
- Janë vlerësuar dokumentacioni dhe parashtrimet e bera nga OST sh.a. per kete çeshtje, depozituar në ERE me anë të korrespondencave nr. 5005 Prot., date 24.07.2019, shkresen nr. 5005/2 prot., date 24.09.2019, nr. 5005/3 prot. date 30.10.2019, si dhe nr. 5005/4 prot., date 11.11.2019.
- Ne perfundim te analizes se mesiperme gjykojme se me qellim qe ti hapet rruga zhvillimit te ketij sektori ne drejtim te modernizimit ne fushen e telekomunikacionit e cila mund te sjelle edhe perfitime ekonomike per OST sh.a. ne vecanti si dhe per te tere sektorin ne teresi, ne gjykimin tone, ERE vlereson pozitivisht idene e OST sh.a. per perdorimin e infrastruktures se fibres optike per palet e treta.

Për gjithë sa më sipër cituar, nebordi i ERE-s,

Vendosi:

1. Të shprehë opinionin pozitiv mbi propozimin e OST sh.a, për dhënien në përdorim të infrastrukturës së fibrës optike për palët e treta duke mbajtur në konsideratë sa më poshtë vijon;
 - a) mos cenimin e veprimtarisë së OST sh.a. lidhur me sigurinë dhe qëndrueshmërinë e sistemit elektroenergjetik përfshirë sigurinë kibernetike.
 - b) Kostot për realizimin e këtij aktiviteti të mbulohen nga të ardhurat e realituara nga kjo duke mos ndikuar në tarifën e transmetimit të energjisë elektrike si dhe në kostot e lidhura me këtë shërbim ndaj klienteve fundorë.
 - c) percjelljen në ERE të Studimit të Fizibilitetit përfshirë, planin e Biznesit përfundimtar.
2. OST sh.a. të raportojë periodikisht çdo gjashtë muaj në lidhje me zhvillimin e këtij projekti sipas pikës 1 të këtij Vendimi duke filluar nga 01.01.2020.
3. Mospërmbushja e detyrimeve të përshkruara në këtë vendim nga ana e OST, sjell si pasojë rishikimin nga ERE të këtij vendimi.
4. ERE do të rivlerësojë opinionin e saj bazuar në gjetjet dhe rezultatet e Studimit të Fizibilitetit që do të paraqesë OST sh.a.
5. Drejtoria e çështjeve ligjore, të njoftojë OST sh.a., Ministrinë e Infrastruktura dhe Energjisë, Ministrinë e Ekonomisë dhe Financave, Autoritetin e Konkurrencës, dhe çdo palë të interesuar për vendimin e Bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare

KRYETARI

Petrit AHMETI